

Rok VI Nr. 488.

Warszawa, dn. 8 listopada 1930 r.

T R E Ś Ć Nr. 488.

ZŁOTO JAKO KRUSZEC WALUTOWY .	str. 1
STARANIA ŁOTWY O POŻYCZKĘ ZAGRANICZNĄ.	" 3
NIEWYPŁACALNOŚĆ TURCJI.	" 4
FRANCUSKI RYNEK PIENIĘŻNY.	" 5
KREDYTY NIEMIECKIE DLA ROSJI SOWIECKIEJ .	" 7
KWESTJA MONET SREBRNYCH WE FRANCJI .	" 8
RUCH WARTOŚCI ZŁOTA A WYPŁATY MIĘDZYNARODOWE.	" 8
ROSJA SOWIECKA, A MIĘDZYNARODOWY TRUST ZA - PAŁCZANY .	" 11
STAN EMISJI BANKOWEJ W ROSJI SOWIECKIEJ .	" 12
PRASA ANGIELSKA O SYTUACJI WALUTOWEJ W POLSCE.	" 14
GUBERNATOR HARRISON W EUROPIE .	" 15
PROJEKT NOWEJ USTAWY BANKOWEJ W RUMUNJI .	" 15

W I A D O M O Ś C I   F I N A N S O W E, W A L U T O W E
I   K R E D Y T O W E .

ZŁOTO JAKO KRUSZEC- W A L U T O W Y .

W sprawozdaniu tygodniowym NIEMIECKIEGO INSTYTUTU BADANIA KONJUNKTURY z 2 b.m. znajduje się publikacja pod powyższym nagłówkiem, której zasadnicze wywody brzmią jak następuje:

BANKI BILETOWE EUROPY i STANÓW ZJEDNOCZONYCH potrzebują obecnie do pokrycia waluty w myśl obowiązujących przepisów równo 26 miliardów mk. W tej sumie jednak tylko 21 miliardów winny składać się z czystego złota. Przeciętne pokrycie złotem w EUROPIE i w STANACH ZJEDNOCZONYCH wynosi 20% ogólnej sumy obiegu złota oraz depozytów w BANKACH BILETOWYCH. Okazuje się zatem, iż przepisy, dotyczące pokrycia waluty, wymagają znacznie mniej złota, niż się to ogólnie przypuszcza.

Obok przesunięć w rozdziale złota, jakie dokonały się w ostatnich 10-cioleciach, zmieniło się także zużycie monetarnych zapasów złota. Przedewszystkiem bowiem liczne waluty, które dawniej były ugruntowane na obiegu monet złotych, przemieniły się na waluty pozłacane czyli, że miejsce wolnej cyrkulacji złota zajęły zapasy złota w BANKACH BILETOWYCH, służące przeważnie wspólnie z zapasami dewizowymi do pokrycia znajdujących się w obiegu banknotów. Gdy jeszcze w 1913 r. równo 41% światowych zapasów złota monetarnego były w obiegu jako złote monety, obecnie cyrkulują zaledwie 7%.

Czasu wojny światowej przepisane było przeważnie pokrycie w jednej trzeciej, obecnie zaś podwyższyło się ono do 35%, a nawet do 40%. W licznych krajach zaś uznano za konieczne nie tylko pokrycie właściwego obiegu pieniężnego, lecz także

innych krótkoterminowych zobowiązań /depozytów/ BANKÓW BILETOWYCH. Wreszcie dziś nigdzie już nie mogą być użyte jako pokrycie waluty srebro, banknoty państwowe i monety zdawkowe. Lwia część krajów europejskich natomiast zastąpiła pokrycie czystym złotem t.zw. mieszanym pokryciem, składającym się ze złota i dewiz.

W 14 krajach europejskich obowiązek pokrycia dotyczy także depozytów. W żadnym natomiast kraju nie istnieje obowiązek pokrycia dla monet zdawkowych /jedynie BELGJA wprowadziła niedawno pokrycie tych monet dewizami/. Wobec znajdujących się w obiegu banknotów państwowych nie istnieją w BELGJI, ITALJI, HOLANDJI, POLSCE, LOTWIE i ROSJI oraz w STANACH ZJEDNOCZONYCH przepisy pokrycia złotem i dewizami, tak samo zresztą i w NIEMCZECH ma się rzecz z t.zw. biletami rentowymi. W niektórych krajach zaś nawet pewna część znajdujących się w obiegu biletów BANKU EMISYJNEGO jest wolna od pokrycia.

W końcu 1929 r. w myśl obowiązujących przepisów ustawowych potrzebne były w EUROPIE środki pokrycia przeciętnie w wysokości 27.4% sumy obiegu pieniężnego i depozytów, zaś w STANACH ZJEDNOCZONYCH 28.8%. Pokrycie zaś samym złotem wyniosło w EUROPIE około 20%, a w STANACH ZJEDNOCZONYCH równo 29%, na co potrzebne było w EUROPIE złoto w wysokości 12.347 miliona mk. a w STANACH ZJEDNOCZONYCH w wysokości 8.737 milionów mk. czyli razem 21.085 miliona mk. wobec ogólnego zapotrzebowania środków pokrycia w wysokości 25.634 miliona mk. W EUROPIE i w STANACH ZJEDNOCZONYCH razem zapotrzebowanie złota wyniosło zatem tylko równo 82% ogólnego zapotrzebowania środków pokrycia, zaś w samej EUROPIE nawet tylko 73%. Ilość złota zaś potrzebna do utrzymywania przepisowego pokrycia wyniosła w EUROPIE i w STANACH ZJEDNOCZONYCH 21.085 miliona mk. Z sumy tej przypadły na:

<u>K r a j</u>	<u>w milionach marek</u>
STANY ZJEDNOCZONE	8.739
FRANCJE	5.075
W. BRYTANJE	2.575
NIEMCY	1.568
HISZPANJE	1.022

R a z e m	18.979

Absolutnie najwięk-
sze zapotrzebowanie złota mają - odpowiednio
do wielkości kraju - STANY ZJEDNOCZONE, tuż po nich
zaś idzie FRANCJA. Nie jest to jednakowoż by-
najmniej następstwem ostrzejszych prze-
pisów pokrycia /34.2%/ ogólnych zobowiązań wobec 28.8%
w STANACH ZJEDNOCZONYCH/, lecz obiegowi pi-
eniężnego, który we FRANCJI na głowę ludności
jest znacznie wyższy, niż w innych krajach.
Wynika to zaś stąd, że tam banknoty znacz-
nie mniejszej miarze niż np.
w STANACH ZJEDNOCZONYCH, ANGLJI i NIEMCZECH za-
stąpiłony jest bezgotówkowymi
środkami płatniczymi. W dodatku zaś niezwykle obfi-
te płynne środki SKARBU FRANCUSKIEGO i
t.zw. KASY AMORTYZACYJNEJ są ulokowane w
BANKU FRANCJI i tem samem podlegają 35%-wemu obo-
wiązkowi pokrycia złotem.

STARANIA ŁOTWY O POŻYCZKĘ ZAGRANICZNĄ.

"THE FINANCIAL NEWS" z 3-go
listopada r.b. omawia starania rządu łotewskiego o
pożyczkę zagraniczną. Ostatnio rząd łotewski prowadził
rozkowania z INTERNATIONALE BANK TE AMSTERDAM w
sprawie emisji pożyczki w sumie 12 milionów dolarów,
która byłaby zamortyzowana w ciągu lat 30; pożyczkę
tą miał rzeczony bank udzielić wzamian za dzierżawę
monopolu tytoniowego.

Mimo, iż porozumienie co
do zasadniczych warunków pożyczki zostało według po-
głosek osiągnięte pomiędzy rządem łotewskim a IN-
TERNATIONALE BANK TE AMSTERDAM i bank ten wydelegował
swojego przedstawiciela do RYGI w celu ostatecznego
ustalenia warunków pożyczki na miejscu - w sfinalizo-
waniu transakcji nastąpiła pewna zwłoka wskutek róż-
nicy zdań w rządzie ŁOTWY; okazało się, iż część
członków gabinetu przeciwna jest wydzierżawieniu mono-
polu tytoniowego. Sejm jednak jest w swojej większo-
ści za uzyskaniem pożyczki, o ile ŁOTWA może ją otrzy-
nać na warunkach korzystnych. Choćż "THE FINANCIAL
NEWS" nie podaje warunków pożyczki, to jednak podkreśla,
iż warunki te są naogół korzystne i mogą być przez
ŁOTWĘ przyjęte. Fundusze osiągnięte z pożyczki będą
użyte na rozwój przedsiębiorstw użyteczności publicz-
nej, a częściowo dla zasilenia instytucyj długotermi-

nowego kredytu rolnego .

Pożyczkę tą należy uważać za pomyślny objaw w rozwoju kredytu długotermiowego ŁOTWY na rynkach zagranicznych , bowiem już od 3-ch lat daremnie rząd łotewski stara się o otrzymanie pożyczki w LONDYNIE i w NOWYM JORKU.

Zasadniczą przeszkodą w zorganizowaniu emisji pożyczki łotewskiej była niezadowolona sprawa spłaty długów przedwojennych , a przede wszystkim przedwojennych pożyczek komunalnych, a zwłaszcza pożyczki RYGI: banki , które odmawiały rządowi łotewskiemu kredytu w NOWYM JORKU lub w europejskich ośrodkach finansowych, domagały się stale , aby uprzednio zawarty został układ, dotyczący konsolidacji pożyczek przedwojennych . W sprawie tej prowadzono rokowania z komitetem wierzycieli zagranicznych jednak, jak dotąd bez wyniku: RYGA i niektóre inne miasta łotewskie w dalszym ciągu nie płacą ani odsetek, ani też rat amortyzacyjnych od długów zaciągniętych przed wojną światową.

"THE FINANCIAL NEWS" żąda, aby INTERNATIONALE BANK TE AMSTERDAM nie żądało solidarności banków: zasada, że żaden bank nie udziela kredytu krajowi, który nie płaci swoich dawnych długów jest słuszna i konieczna dla obrony wierzycieli. W tym wypadku bojkot kredytowy jest tem słuszniejszy , że sytuacja finansowa RYGI jest bardzo pomyślna, a jej znaczenie gospodarcze co raz bardziej wzrasta : tembardziej należy się dziwić rządowi łotewskiemu , który nie mógł zmusić stolicy państwa do spłacenia przynajmniej części długów przedwojennych .

NIEWYPŁACALNOŚĆ TURCJI.

"THE FINANCIAL NEWS" z 3-go listopada r.b. ostro napada na rząd turecki , który nie płaci swoich długów . Oświadczenie KEMALA PASZY , że spłata długów zagranicznych powinna być zależna od zdolności płatniczej kraju, nazywa dziennik angielski oburzającym , gdyż w ten sposób żaden wierzyciel zagraniczny nie będzie pewny swojej należności. Również nikogo nie mogą zaspokoić zapewnienia , że nowe długi będą traktowane tak , jak dawne, bo przecież ogólnie wiadomo , jak TURCJA płaci dawne długi. Kryzys finansowy staje

się coraz bardziej dotkliwy tak , że niema powodów przypuszczać , aby zdolność płatnicza TURCJI w najbliższym czasie uległa poprawie . Rząd coprawda zredukował budżet o 4 miliony funtów tureckich: o tą sumę zredukowano budżet obrony narodowej. Jednocześnie nastąpiła redukcja budżetu inwestycyjnego, a zwłaszcza planu inwestycji kolejowych, tak że nawet znaczna część nowego budownictwa kolejowego zostanie odroczone.

Te redukcje budżetowe okazują się niewystarczające, aby TURCJA mogła wykonać swoje zobowiązania , ustalone w układzie konsolidacyjnym. Na początku r.b. powoływała się przeważnie na trudności transferu z powodu spadku kursu funta tureckiego . Jednak obecnie sytuacja walutowa TURCJI znacznie się poprawiła, co jednak bynajmniej nie zmieniło sposobu postępowania rządu w ANGORZE . Nieprawdziwa jest wiadomość rozpowszechniana przez rząd ANGORY , jakoby pomiędzy przedstawicielami KOMISJI DEUGU TURECKIEGO, a przedstawicielami rządu doszło do porozumienia w sprawie redukcji spłat przypadającym wierzycielom na podstawie układu konsolidacyjnego . Jeżeli rzeczona komisja zgodziła się na przyznanie pewnych ulg rządowi tureckiemu , to uczyniła to załóżne od **przestrzegania** pewnych warunków /t.j. właściwie kontroli finansowej, którą jej chciała narzucić KOMISJA DEUGU TURECKIEGO /. Wobec tego, że warunki te nie zostały dotrzymane, obowiązuje w dalszym ciągu układ, którego TURCJA nie chce wykonać. Ten stan rzeczy musi się okazać katastrofalny dla kredytu tureckiego zagranicą.

FRANCUSKI RYNEK PIENIĘŻNY.

W listopadowym numerze miesięcznika londyńskiego "THE BANKER" znajduje się szereg artykułów wybitnych finansistów francuskich o rozwoju paryskiego rynku akceptowego : znajdujemy tam artykuły p. VELAY naczelnego dyrektora niedawno utworzonego BANQUE FRANCAISE D'ACCEPTATIONS , p. RUEFFA attache handlowego ambasady francuskiej w LONDYNIE oraz p. LORAINA , jednego z dyrektorów SOCIETE GENERALE.

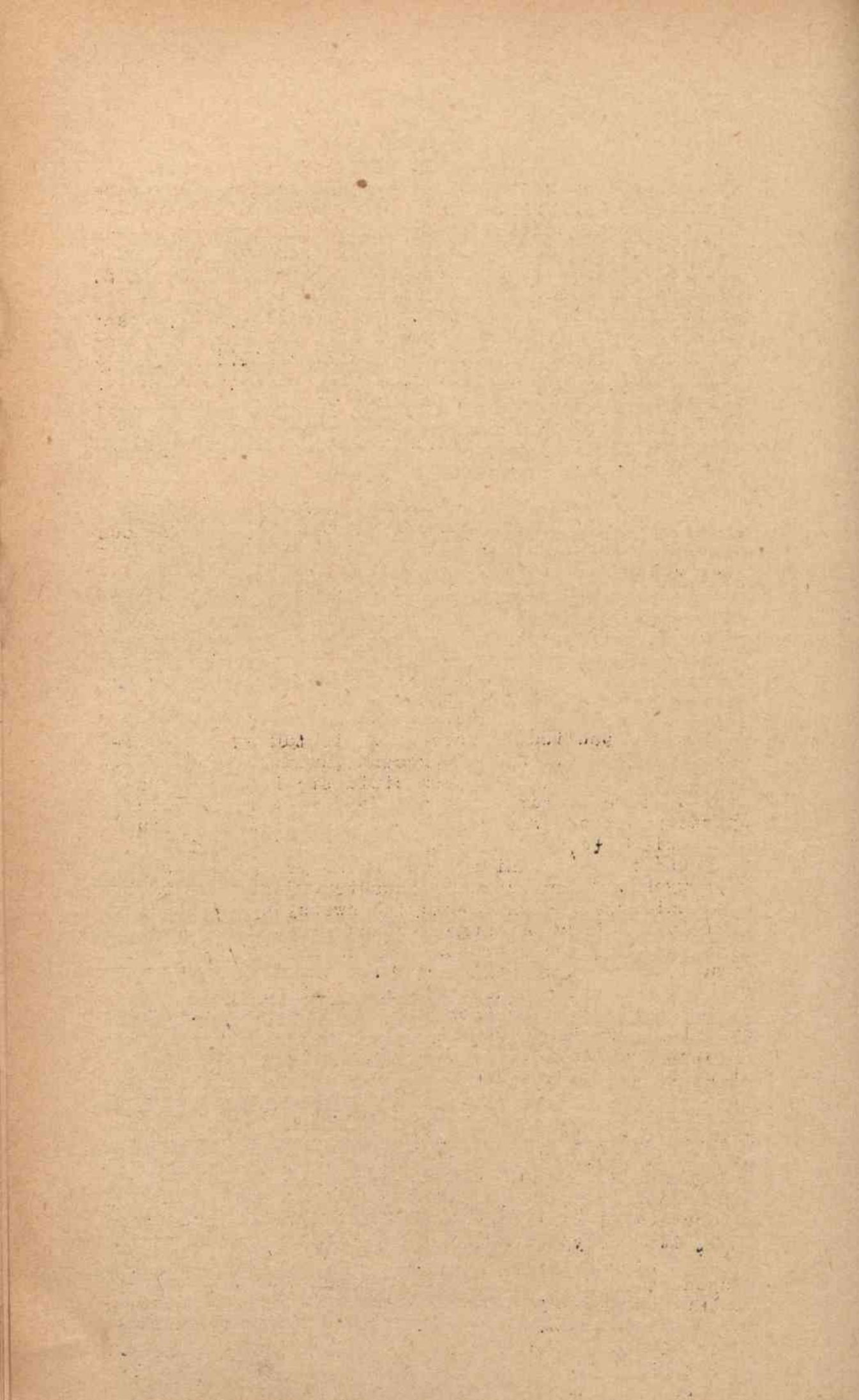

P. VELAY SZszczegółowo wykazu-

je , że dalszy dopływ złota może przynieść FRANCJI więcej szkody, niż pożytku : nie można unikać tego, aby tak stały i znaczny dopływ złota nie miał skutków inflacyjnych. Już obecnie tendencje w ruchu cen detalicznych są nie zmierne niepokojące i należy się zastanowić nad tem , jak powstrzymać złoto, które dla FRANCJI jest zbyt cenne , a może okazać się wręcz szkodliwe. Otóż jak nie - jednokrotnie wskazywano w prasie ekonomicznej francuskiej, tak i obecnie naczelny dyrektor BANQUE FRANCAISE D'ACCEPTATIONS wskazuje , że tylko eksport kapitału może skutecznie równoważyć dopływ złota.

Eksport kapitału francuskiego zagranicę natrafia na liczne trudności: stosunek rządu francuskiego do eksportu kapitału jest na ogół niechętny głównie z tego względu, że znaczne emisje pożyczek zagranicznych długoterminowych w PARYŻU mogłyby podnieść oprocentowanie tak samo walorów francuskich. Zwyżka oprocentowania kredytu długoterminowego we FRANCJI sprzeciwia się intencjom rządu francuskiego , który zmierza do dokonania wielkich operacji konwersyjnych i w tym celu stara się o to, aby na rynku panowała jaknajwiększa płynność i aby ograniczyć podaż nowych papierów procentowych . Celem rządu francuskiego jest oczywiście dokonanie rzeczonych operacji konwersyjnych / które ze względu na olbrzymią sumę francuskiego długu wewnętrznego , muszą być rozłożone na szereg lat / - na warunkach jaknajdogodniejszych. Zrozumiałe jest , że te warunki będą tem dogodniejsze , im stopa procentowa kredytu długoterminowego będzie niższa , t.j. im bardziej ograniczona będzie konkurencja emisyj zagranicznych /zwykle wysoko oprocentowanych/ z emisjami walorów francuskich.

Tych ważkich względów nie zmieni fakt , iż dopływ złota do FRANCJI może okazać się nadmierny. Polityka finansowa rządu francuskiego obliczona jest na dalszą metę i chwilowy ruch złota nie może jej zmienić. Dlatego też należy przeciwdziałać dopływowi złota przy pomocy innych metod - z pominięciem emisyj zagranicznych w PARYŻU, skoro są one w dużym stopniu niemożliwe . Jedyną metodą jest więc ekspansja francuskich kredytów krótkoterminowych , co się przede wszystkim sprowadza do rozwoju paryskiego rynku akceptowego. Jednak p. VELAY zmuszony jest na podstawie doświadczeń BANQUE FRANCAISE D'ACCEPTATIONS stwierdzić , iż dotychczasowe wysiłki w tej dziedzinie nie dały wielkich wyników i że konkurencja LONDYNU jest w dalszym ciągu bardzo groźna .

P. RUEFF omawia również skutki dopływu złota na stan rynku kredytu długoterminowego we FRANCJI. Mimo wysiłków rządu francuskiego, oprocentowanie kredytu długoterminowego we FRANCJI jest wciąż zbyt wysokie i nie zdołano dotąd uzgodnić oprocentowania kredytów krótkoterminowych i długoterminowych. Jest to m.in. skutkiem tego, że przed stabilizacją franka emitowano zagranicą kilka pożyczek rządowych i komunalnych o zbyt wysokim oprocentowaniu. Wówczas FRANCJA nie mogła otrzymać tańszych kredytów, ale jest zupełnie nieuzasadnione, aby obecnie kraj płacił tak wysokie odsetki. Ołbrzymie rezerwy dewizowe, które FRANCJA posiada zagranicą, powinny być użyte na spłatę tych pożyczek zagranicznych.

Wkłady walutowe w bankach zagranicznych nie są wcale korzystną lokatą funduszy, bo odsetki, które od tych wkładów /płatnych na każde żądanie/ płać FRANCJI banki londyńskie i nowojorskie, są bardzo niskie i nie przekraczają przeciętnie 1½% rocznie. Pozatem FRANCJA, która ma w bankach nowojorskich przeszło miliard dolarów właściwie wyrzeka się prawa dysponowania swoimi funduszami, bo prawo to posiada jedynie bank, w którym są te fundusze zdeponowane. Z tych wszystkich względów wskazane jest, aby FRANCJA, która obecnie w dużej mierze może zredukować swoje rezerwy dewizowe wobec zapasów złota, przekraczających 3 miliardy dolarów, powinna szybko zlikwidować wszelkie zobowiązania zagraniczne, tak jak zlikwidowała pożyczkę KREUGERA i TOLLA w r. 1927.

KREDYTY NIEMIECKIE DLA ROSJI SOWIECKIEJ.

"BERGWERKS-ZEITUNG" z 5-go listopada r.b. donosi, że rząd RZESZY oraz rządy większych państw związkowych postanowiły podnieść gwarancje kredytowe z 60 do 70%, udzielonych przez eksporterów kredytów. Jak wiadomo RZESZA NIEMIECKA gwarantuje tylko część kredytu, który eksporter niemiecki udziela ROSJI SOWIECKIEJ: dotychczas 2/5 tych kredytów eksportowych brał na swoje ryzyko fabrykant lub kupiec niemiecki. W myśl nowego rozporządzenia ryzyko eksportera zostało zmniejszone z 40% do 30%. Z tych 70% RZESZA NIEMIECKA gwarantuje 40%, a 30% gwarantują rządy państw związkowych.

Celem tej podwyżki gwarancyj eksportowych jest zwiększenie wywozu niemieckiego do Z.S.R.R. oraz ułatwienie dyskonta weksli sowieckich.

 KWESTJA MONET SREBRNYCH WE FRANCJI .

"BASLER NACHRICHTEN" z 3-go b.m. donoszą w korespondencji z PARYŻA, iż w myśl ustawy walutowej z czerwca 1928 r. drobne bilety 5-cio i 10-ciofrankowe BANKU FRANCJI mają najpóźniej do 31 GRUDNIA 1932 r. być wymienione na monety srebrne. Pierwotny projekt ustawy przewidywał, że nicjsce tych biletów mają zająć monety o odpowiadającej wartości nominalnej. Tymczasem jednak parlament zmienił brzmienie ustawy w ten sposób, że mają być bite tylko monety 20-to i 10-ciofrankowe. Uzasadnił zaś tę zmianę tem, że monety 5-ciofrankowe przyczyniłyby się do wzrostu cen w handlu drobiazgowym.

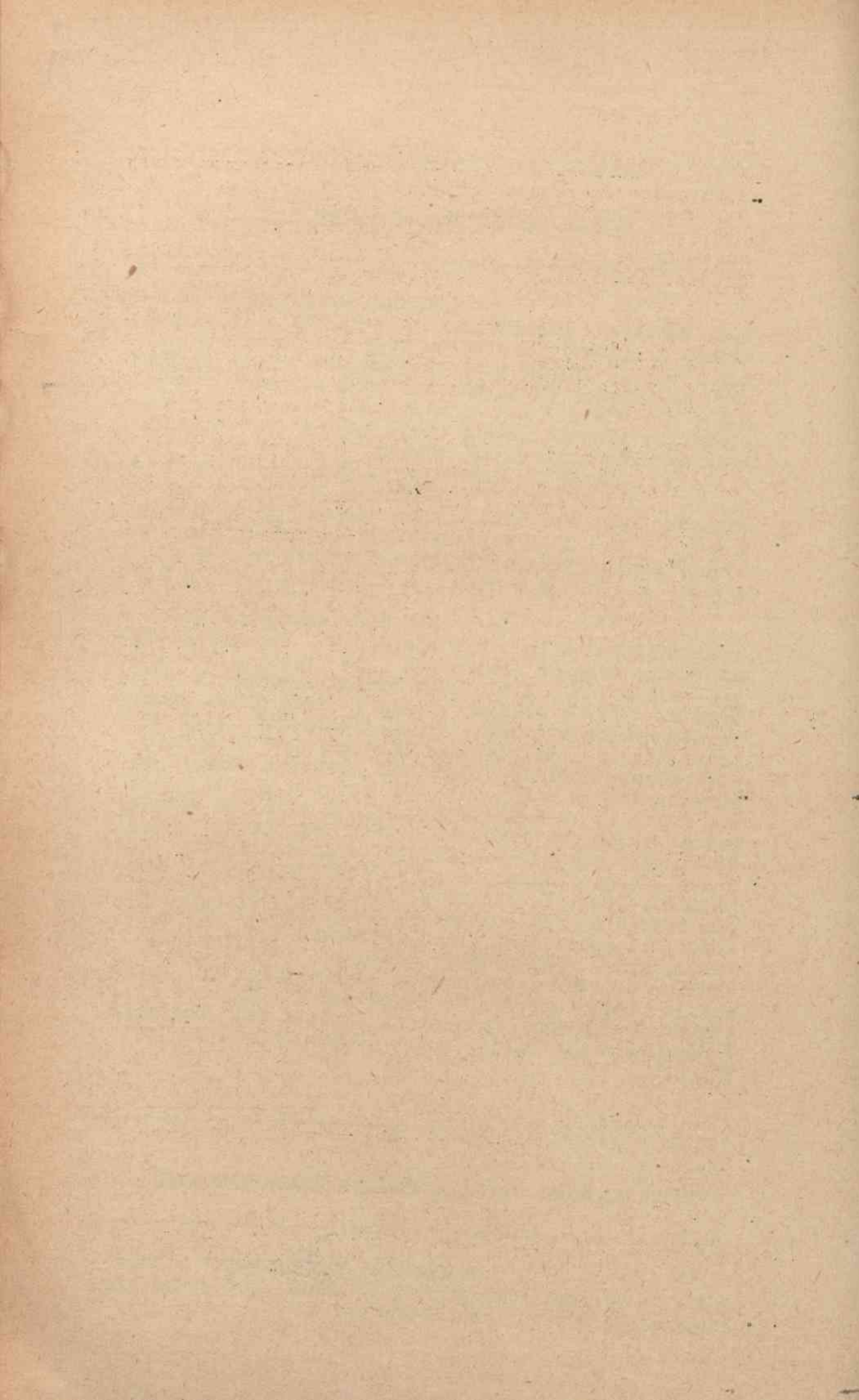
Nie może zatem być mowy o spokojnej wymianie biletów 5-ciofrankowych na monety srebrne zwłaszcza, że ruch obejść się nie może bez 5-ciofrankówek. W końcu 1929 r. były w obiegu bilety 5-ciofrankowe w ilości 160 milionów sztuk, ogólnej wartości 0.82 miljarda fr. To też minister finansów na ostatnim posiedzeniu KOMISJI FINANSOWEJ zwrócił uwagę na konieczność zmiany ustawy i konwencji z BANKIEM FRANCJI. W jaki zaś sposób zmiana ta ma być dokonana, narazie jeszcze nie wiadomo. Koła gospodarcze FRANCJI uważają bicie monet 5-ciofrankowych za najpraktyczniejsze rozwiązanie kwestji, ponieważ brudne wytarte bilety niechętnie są przyjmowane. Zaznaczyć wreszcie należy, iż uchwalone przez parlament bicie monet srebrnych postępuje żółwim krokiem naprzód. Gdy bowiem ustawa walutowa przewiduje monety srebrne w wysokości 3 miliardów fr., MENNICA PAŃSTWOWA dotychczas wybiła ich zaledwie w wysokości 480 milionów fr. oddanych już BANKOWI FRANCJI.

 RUCH WARTOŚCI ZŁOTA, A WYPŁATY MIĘDZYKARODOWE .

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 3-go b.m. w szeroko zakreślonym artykule pod powyższym nagłówkiem wywodzą, co następuje:

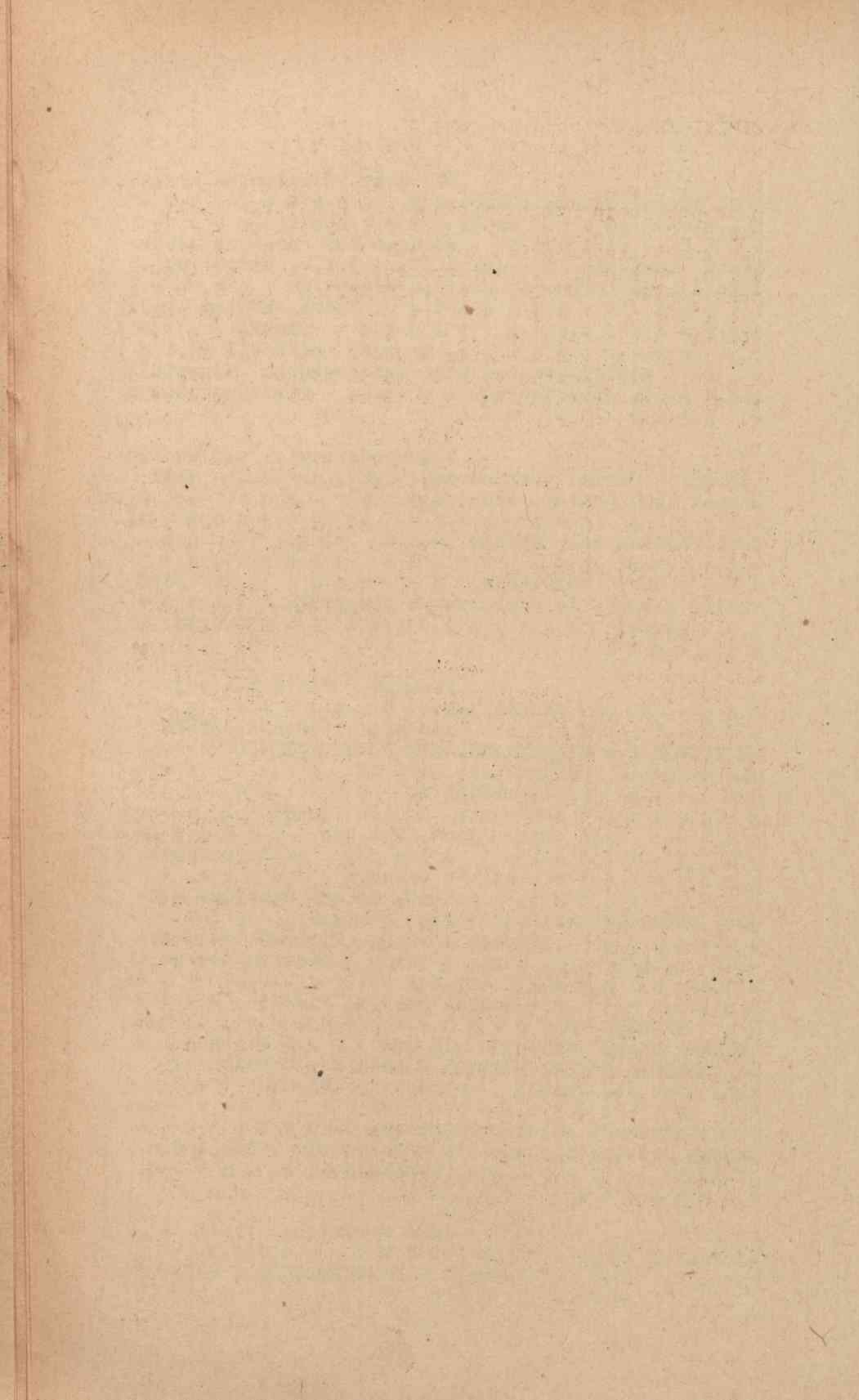

Obecnemu światowemu kryzysowi gospodarczemu towarzyszy spadek poziomu cen czyli wzrost wartości złota. Dlatego też nie bezskuteczności mówi się o deflacji, która podobnie, jak inflacja kieruje uwagę na problemy kredytowe. Jeśli bowiem przy deprecjacji złota ponosi straty wierzyciel, to przy deflacji dłużnik. Następstwa zaś tego przesunięcia ujawniają się w życiu gospodarczym i w ruchu międzynarodowym w inny sposób.

W gospodarstwie zarówno inflacja i wzrost poziomu cen, jak i deflacja oraz spadek tego poziomu oznaczają przewarstwowanie majątków i dochodów. Jeśli bowiem cały system cen ulega zmianie zaś nominalna wysokość długów pozostaje ta sama, to jest rzeczą jasną, że w pierwszym przypadku straty ponosi wierzyciel, a w drugim dłużnik.

Jeszcze ważniejsze zaś są skutki, jakie wahania wartości złota wywołują w GOSPODARSTWIE ŚWIATOWYM i w MIĘDZYNARODOWYM RUCHU KREDYTOWYM. Prawie wszędzie narzeka się dziś na brak zaufania publiczności do obligacyj zagranicznych. Otóż jedną z przyczyn tego objawu jest fakt, że wpłacane w złocie długi międzynarodowe wyrównuje się w walucie deprecjonowanej. Dotyczy to zaś nie tylko długów państwowych, lecz także obligacji prywatnych, hipotek i t.d. Dlatego też wszędzie zaopatrzone kredyty międzynarodowe w t.zw. klauzulę złota, ażeby wierzyciel nie musiał brać na siebie ryzyka waluty deprecjonowanej. Praktycznie zatem dokonano się już przejście na MIĘDZYNARODOWE KREDYTY W ZŁOCIE. Chodzi tu zaś, jak się rzekło, przede wszystkim o ochronę wierzyciela od ryzyka deprecjonowanych walut narodowych. Pozostaje jednak jeszcze zarówno dla wierzyciela, jak i dla dłużnika ryzyko, wynikające z ruchu wartości złota.

Nie chodzi tu atoli w pierwszej linii o ryzyko jednostronne, lecz o PAŃSTWA WIERZycielskie i PAŃSTWA

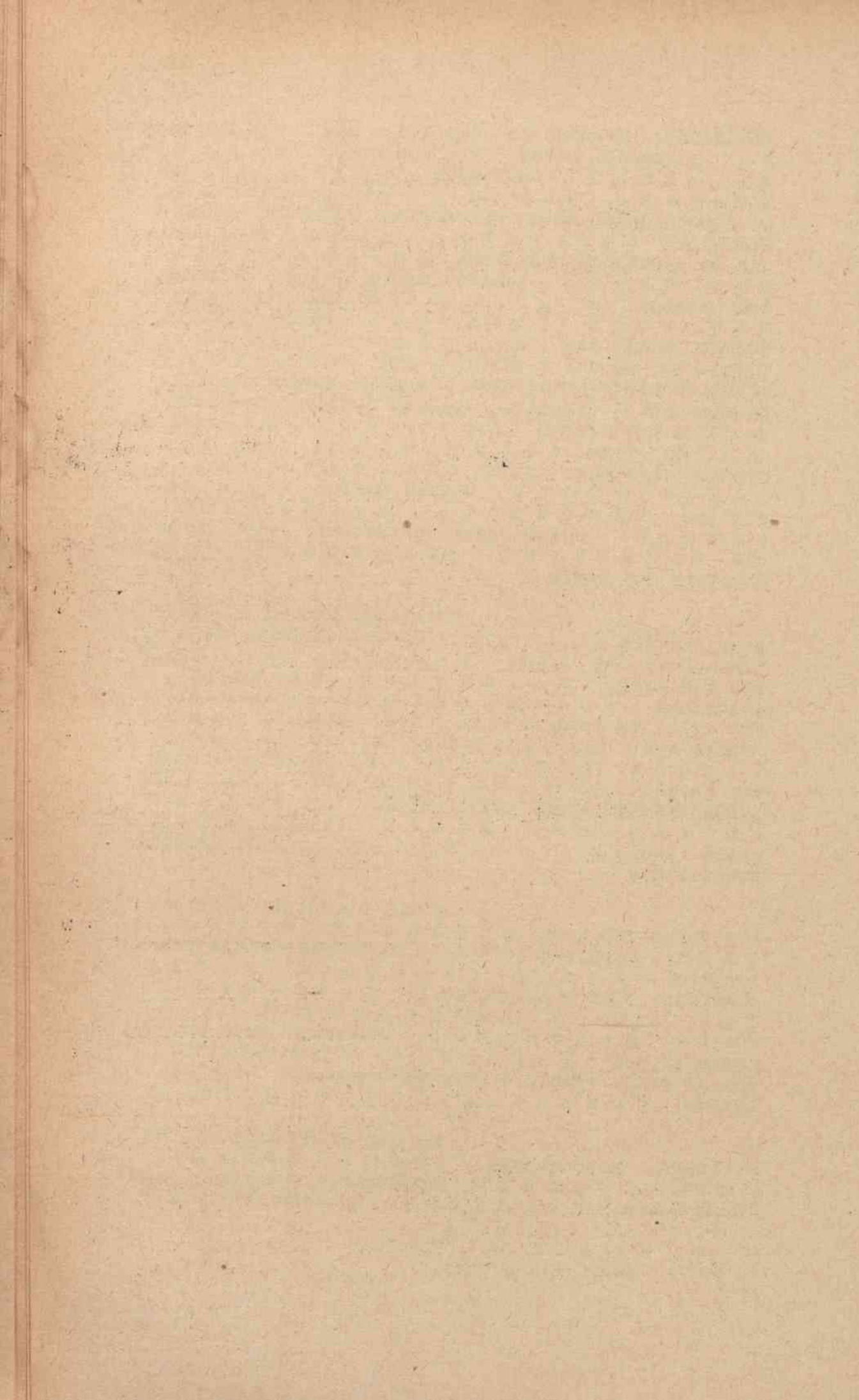

DEUŻNICZE. Kwestja ta zaś staje się aktualna w czasach, kiedy wahania wartości złota następują nagle i na szeroką skalę. I tak spowodowana wojną deprecjacja złota wyrządziła PAŃSTWOM WIERZYCIELSKIM faktyczne szkody. Obecnie zaś jesteśmy świadkami procesu odwrotnego. Wartość złota bowiem w ciągu roku poszła w górę o 12 do 15% czyli, że mierzone towarami DEUGI MIĘDZYNA-RODOWE stały się o tyle cięższe. Dzieje się to zaś w chwili, gdy rozmiar kredytów międzynarodowych i innych długów między państwowych /reparacje, wypłaty międzysojusznicze/ jest bez porównania większy, niż przed wojną. Wobec tych olbrzymich wypłat międzypaństwowych zatem wzrost wartości złota będzie musiał odbić się na rozdziale handlu światowego, a tem samym przyczynić się do jeszcze większych trudności w gospodarstwie światowym.

Wychodząc bowiem ze słusznego założenia, iż wypłaty międzynarodowe mogą być dokonane tylko drogą wywozu towarów lub też drogą świadczeń i że wypłaty te pozostaną niezmiennione, stwierdzi się, iż "w naturze" za te same sumy muszą być wywiezione większe ilości towarów, niż przedtem. Oznacza to zaś przewarstwowienie MIĘDZYNA-RODOWEGO RUCHU HANDLOWEGO, przymusowo większy wywóz PAŃSTW DEUŻNICZYCH czyli nowe trudności w gospodarstwie światowym.

Z tej sytuacji okazuje się zatem jak przy wielkich wypłatach międzynarodowych z najróżnorodniejszych tytułów wzrost wartości złota powoduje trudności gospodarcze czyli przewarstwowienie siły nabywczej poszczególnych krajów, podobnie jak deflacja w gospodarstwie danego kraju wywołuje przewarstwowienie siły nabywczej poszczególnych grup.

Jak już wspomnieliśmy na wstępie, na podstawie doświadczeń inflacyjnych wprowadzono wszędzie przy udzielaniu kredytów międzynarodowych

t.zw. k l a u z u l ę z ł o t a . Stało się to zaś głównie z punktu widzenia prywatno - gospodarczego celem ochrony wierzyteli . Mało natomiast zajmowano się dotychczas praktycznie kwestją następstw, jakie sam ruch wartości złota musi pociągnąć za sobą w dziedzinie wypłat międzynarodowych . Ten problem zaś musi być traktowany bardziej z punktu widzenia światowo - gospodarczego , aniżeli prywatno-gospodarczego . Nie może tu, oczywiście chodzić o dopasowanie nominalnej wysokości tych wypłat do wszystkich wahań wartości złota , lecz należy je brać pod uwagę tylko w chwili , gdy te wahania przekraczają pewną miarę .

Mówiono już często o t.zw. WALUCIE WSKAŹNIKOWEJ, która miałaby chronić od wahań wartości złota . Nie możemy tu zapuszczać się w wywody , wykazujące techniczną niemożliwość takiej waluty . Obliczenia wskaźnikowe miałyby też tylko dotyczyć międzynarodowych wypłat z tytułów długoterminowych , ażeby gospodarstwo światowe i handel międzynarodowy ochronić od następstw wielkich wahań wartości złota . Właśnie zaś obecny światowy kryzys gospodarczy , jak i sytuacja PAŃSTW WIERZYCIELSKICH i DŁUŻNICZYCH dowodzą najwymowniej , jak konieczne jest przestudjowanie tych kwestyj i przygotowanie konkretnego rozwiązania .

ROSJA SOWIECKA, A MIĘDZYNARODOWY TRUST ZAPALCZANY .

Według informacji podanej przez "THE FINANCIAL NEWS" z 5-go listopada r.b., rząd sowiecki zwrócił się do SZWEDZKIEGO TRUSTU ZAPALCZANEGO z propozycją , aby trust ten przejął eksploatację sowieckich fabryk zapalek . SZWEDZKI TRUST ZAPALCZANY uzyskałby monopol produkcji zapalek w ROSJI SOWIECKIEJ z warunkiem udzielenia znacznej pożyczki rządowi Z.S.R.R. Jak wysoka miała być ta pożyczka - tego "THE FINANCIAL NEWS" nie podaje .

SZWEDZKI TRUST ZAPŁACZANY odrzucił propozycję rządu sowieckiego. Nie znajdujemy w "THE FINANCIAL NEWS" informacji czy w związku z tem prowadzone były pomiędzy KREUGEREM, a rządem sowieckim, jakieś pertraktacje, czy też oferta sowiecka została bez dyskusji odrzucona.

STAN EMISJI BANKOWEJ W ROSJI SOWIECKIEJ .

"EKONOMICZESKAJA ŻYZN" z 1-go listopada r.b. podaje następujący wykaz SOWIECKIEGO BANKU PAŃSTWA na dzień 1 listopada r.b.

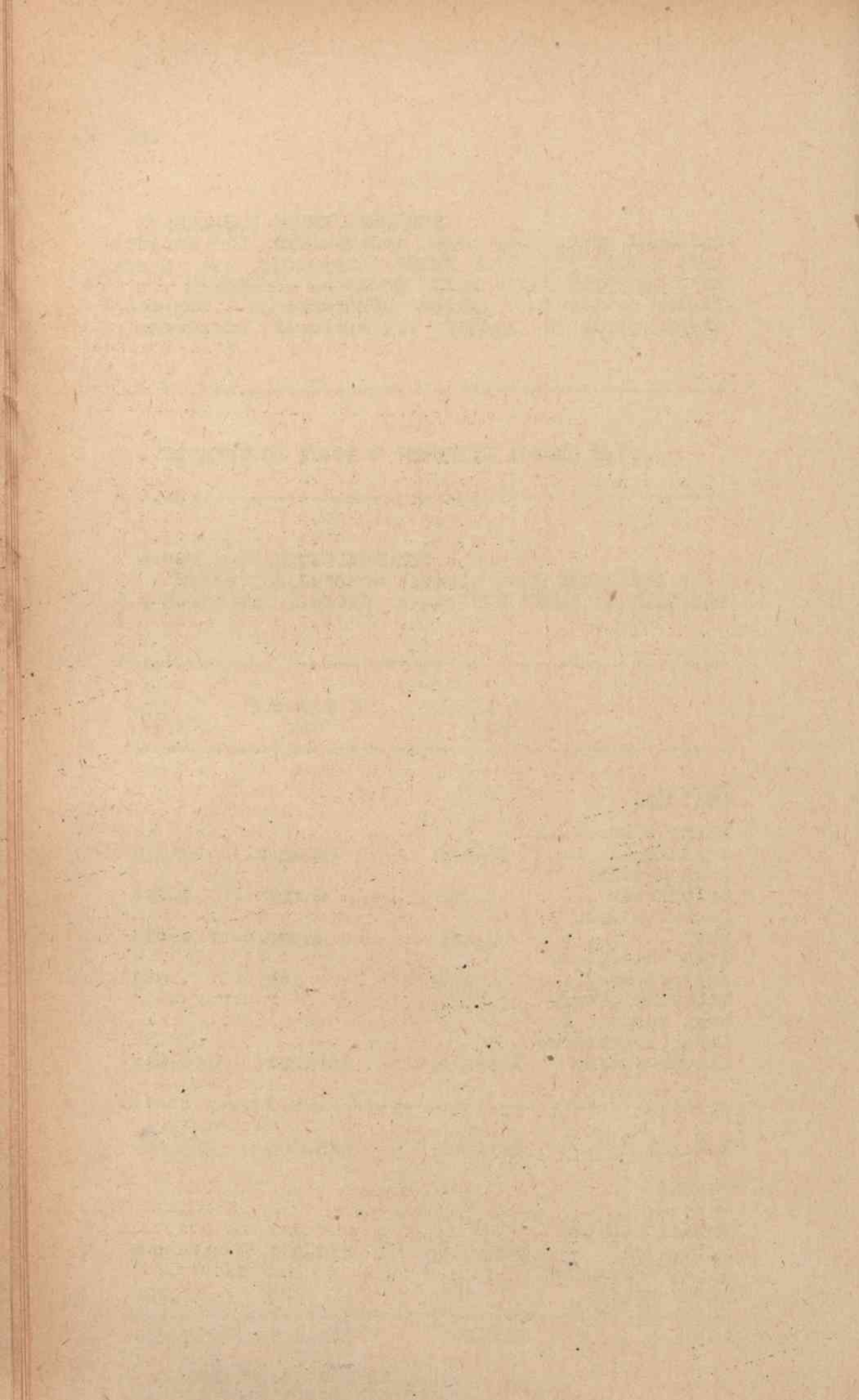
-----

	1 listo- pad	1 paździer- nik	1 wrze- sień.
AKTYWA.			
Złoto w monetach i sztabach . .	48.389	48.389	48.404
Inne metale szlachetne . .	2.432	2.039	2.364
Pokrycie walu - towe	4.461	4.725	5.013
Traty w walucie zagranicznej .	284	304	304
Rachunki otwar- tego kredytu i inne krótkoter- minowe aktywa	155.435	159.213	162.915
R a z e m	211.000	215.000	219.000
PASYWA:			
Emisja biletów bankowych	210.514	214.567	217.672
Niewykorzystane prawo emisji	486	435	1.308
R a z e m	211.000	215.000	219.000

-----

w tysiącach czerwonońców.

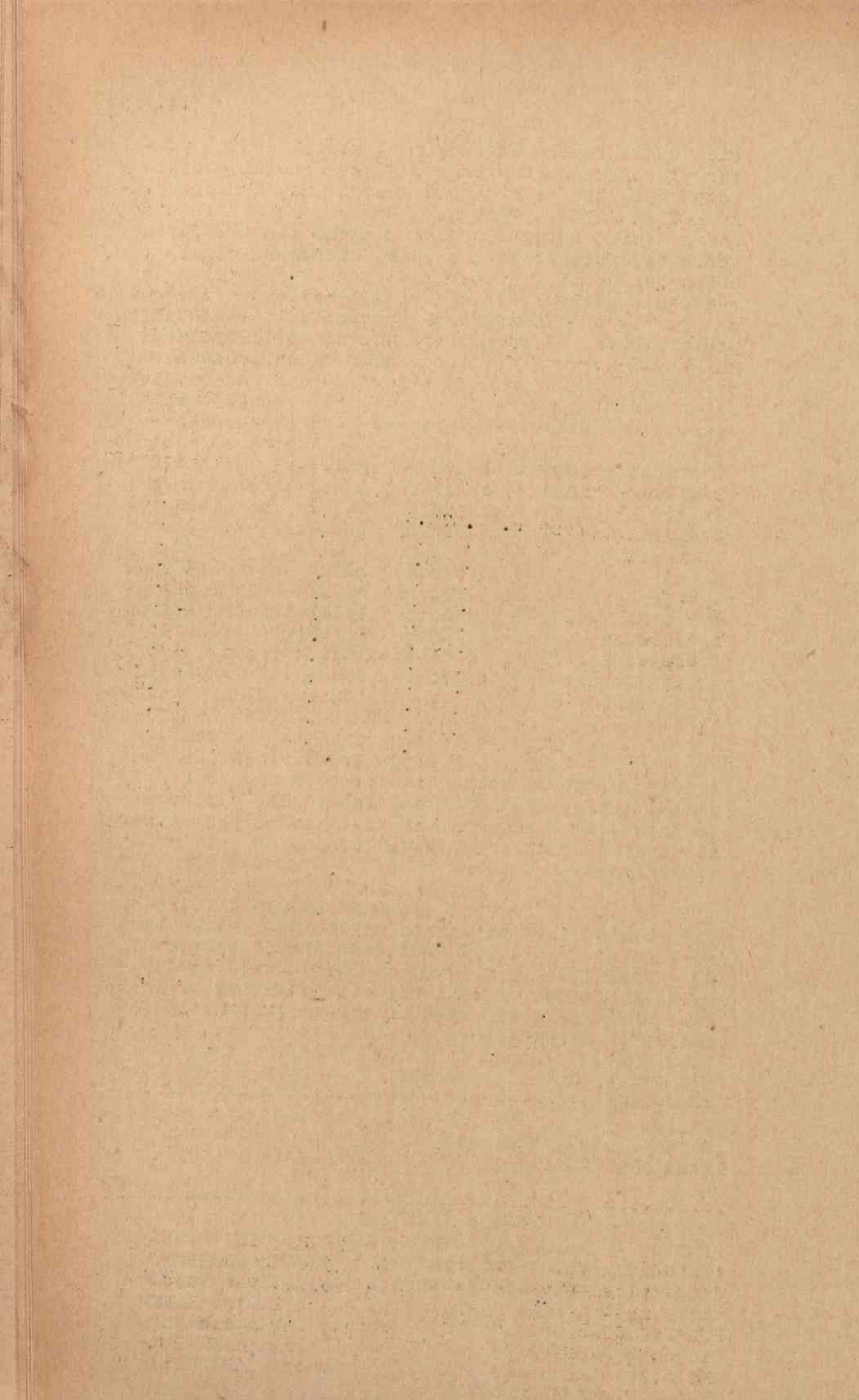
W ciągu 1930 r. emisja GOSBANKU zwiększała się, jak następuje:

Data wykazu	Obieg banknotów	Pokrycie kruszcowo-dewizowe	Stosunek pokrycia kruszcowo-dewizowego do obiegu banknotów
1 grudzień 1929 r.	1.575.4	397.4	25.2 %
1 styczeń 1930	1.537.0	388.2	25.3 %
1 luty	1.500.3	383.8	25.6 %
1 marzec	1.535.8	389.0	25.3 %
1 kwiecień	1.556.0	391.4	25.1 %
1 maj	1.646.3	413.7	25.4 %
1 czerwiec	1.700.1	427.7	25.2 %
1 lipiec	1.860.4	475.2	25.5 %
1 sierpień	2.108.6	536.2	25.4 %
1 wrzesień	2.176.9	557.8	25.6 %
1 październik	2.145.7	554.8	25.8 %
1 listopad	2.105.1	552.8	26.3 %

W ciągu października pokrycie kruszcowo-dewizowe zmniejszyło się o 2 miliony rb., a jednocześnie nastąpiła redukcja obiegu banknotów o 41 milionów rb. Wskutek tej redukcji stosunek pokrycia do obiegu banknotów jest korzystniejszy od stanu w dniu 1 października o $\frac{1}{2}\%$.

W ciągu października nastąpiły bardzo istotne zmiany w kierownictwie Banku Państwa. Ustąpił dotychczasowy prezes rady PIATAKOW, a na jego miejsce został mianowany KALMNOWICZ. Oczywiście o przyczynach dymisji PIATAKOWA nie można się dowiedzieć z prasy sowieckiej. Niewątpliwie jednak ustąpienie PIATAKOWA jest w związku ze zmianą kursu w KOMISARZACIE FINANSOW, bo jednocześnie ustąpił BRIUCHANOW, który sprawował urząd Komisarza Finansów od lutego 1926 r. Na jego miejsce mianowany został GRINKO, powszechnie uważany za nie nieznaczącą kreaturę STALINA.

Ustąpienie BRIUCHANOWA, który prawie przez 5 lat mimo różnych zmian kursu w ciągu tego czasu pozostawał na urzędzie KOMISARZA FINANSOW wywołało wielką konsternację w prasie zagranicznej: trudno zadowolnić

się wyjaśnieniem urzędowem , które również pow-
 tórzyła prasa zagraniczna . W prasie sowieckiej
 rozpoczęła się we wrześniu jeszcze naganka przeciw-
 ko KOMISARJATOWI FINANSOW , który jakoby nie dość
 energicznie ścigał podatki z chłopstwa . Zarzut
 ten wydaje się zresztą w dużej mierze nieścisły :
 wobec olbrzymiej pauperyzacji wsi sowieckiej w
 związku z kolektywizacją i antykułacką /zwróco-
 ną przeciwko zamożnemu chłopstwu /polityką STALINA,
 podatki były nie do wyegzekwowania . Chłopstwo w
 kolektywach rolnych jest wogóle zabezpieczone
 przeciwko egzekucjom podatkowym , gdyż na majątek
 kołchozów , tak samo jak na majątek trustów i
 syndykatów sowieckich , nie może być skierowana
 faktycznie egzekucja podatkowa . Formalna/zastrze-
 żona w ustawie /możliwość przymusowej egzekucji
 podatków trustów spółdzielni i kołchozów jest
 bez znaczenia , skoro już w 1925 r. wszelkich tego
 rodzaju wysiłków rząd sowiecki zaniechał .

Bardzo trudna stała się rów-
 nież egzekucja podatkowa wśród zubożałego chłop-
 stwa . Zamożne chłopstwo zostało zlikwidowane i wy-
 siedlone na podstawie ustawy z 1 lutego 1930 r.
 a reszta chłopstwa systematycznie niszczy i
 tak swój nędzny inwentarz . W swoim przemówieniu
 na XVI zjeździe partii komunistycznej STALIN stwier-
 dził groźny upadek hodowli bydła w ROSJI SOWIEC-
 KIEJ wskutek masowego niszczycielskiego uboju .
 Wobec tego, że nie istnieje prawo własności na
 ziemię chłopstwo rosyjskie nie posiada prawie
 żadnego uchwytnego majątku , który mógłby zabrać
 urzędnik podatkowy . Tem się też tłumaczy ta t.zw.
 „nieudolność” KOMISARJATU FINANSOW .

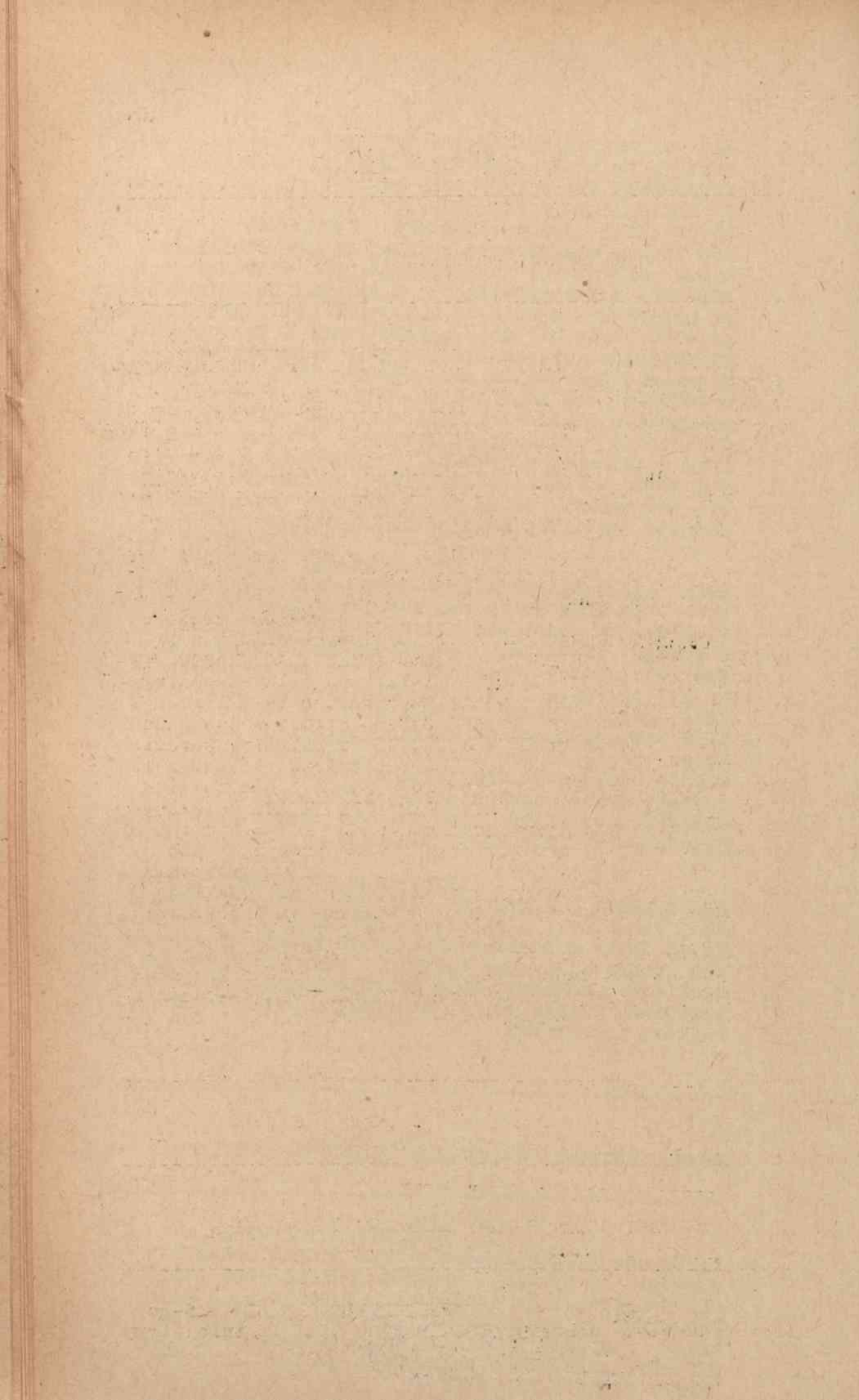
Faktyczne przyczyny dymisji
 BRIUCHANOWA i PIATAKOWA są inne . Niewątpliwie ci
 dwaj komuniści, a zwłaszcza BRIUCHANOW , jako bar-
 dziej obyty z zagadnieniami walutowymi i zapewne
 też pozostający pod wpływem bezpartyjnych spe-
 cjalistów, zmuszeni byli zaprotestować ex officio
 przeciwko ruinie waluty sowieckiej przez inflację
 bankową i skarbową.

PRASA ANGIELSKA O SYTUACJI WALUTOWEJ W POLSCE .

"THE FINANCIAL NEWS" z 5
 listopada r.b. w artykule "THE POLISH CURRENCY"
 dowodzi, iż sytuacja walutowa POLSKI jest zupeł-
 nie pomyślna i że zarządzenia restrykcyjne BANKU
 POLSKIEGO są uzasadnione i celowe . W razie ja-
 kiejś spekulacji, zagrażającej złotemu, BANK POL-
 SKI może całkowicie polegać na pomocy BANKU DLA
 WYPŁAT MIĘDZYKRAJOWYCH .

 GUBERNATOR HARRISON W EUROPIE .

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 4 b.m. donosi z LONDYNU , że gubernator NOWOJORSKIEGO BANKU FEDERALNEGO HARRISON przybędzie do EUROPY . Według oficjalnego komunikatu celem jego podróży ma być omówienie wpływu polityki t a n i e g o p i e - n i ą d z a na światową sytuację g o s p o d a r - c z ą . Dyskusja ta zaś będzie przeważnie dotyczy - ła ujawniających się coraz bardziej t r u d n o ś - c i , spowodowanych przez r o z d z i a ł z ł o - t a . Ważną rolę odegra tu także s p r a w o z d a - n i e KOMISJI LIGI NARODÓW o p r o d u k c j i i r o z d z i a l e tego kruszcu .

W CITY londyńskiej krążą po głoski o projektowanem przez czołowych członków FI - NANSJERY NOWOJORSKIEJ stworzeniu ŚWIATOWEGO TRUSTU FI - NANSOWANIA . Instytucja ta miałaby na celu zaopatry - wanie poszczególnych krajów w potrzebne im k r e - d y t y . Spełniała by ona zatem bardzo ważne zadanie obok BANKU WYPŁAT MIĘDZYKRAJOWYCH w BAZELI . Narazie wiadomo tylko , że do tego nowego trustu mieliby nale - żeć przedstawiciele c z o ł o w y c h b a n k ó w oraz r z ą d ó w PAŃSTW WIERZYCIELSKICH. Zajęłaby się ona zaś przedewszystkiem u d z i e l a n i e m p o ż y c z e k wewnętrznych i zewnętrznych p a Ń - s t w o m , potrzebującym k a p i t a ł u , oraz emisją obligacyj' tych pożyczek, przeznaczonych do' publicznej subskrypcji . Zwolennicy tego projektu są przekonani , że o b e c n y k r y z y s ś w i a t o w y w głównej mierze przypisać należy w s t r z y m a - n i u kredytów przez b a n k i e r ó w w krajach bogatych w kapitał . Nowy trust miałby właśnie umożli - wić p o n o w n e u d z i e l a n i e k r e d y - t ó w .

 W I A D O M O Ś C I B A N K O W E .

 PROJEKT NOWEJ USTAWY BANKOWEJ W RUMUNJI .

"NEUE FREIE PRESSE" z 5-go listopada r.b. donosi z BUKARESZTU , że z inicjatywy

rzędu ZWIĄZEK BANKÓW BUKARESZTENSKICH wypracował projekt nowej ustawy bankowej, której najważniejsze przepisy przedstawiają się jak następuje :

Prawo zakładania banków w przyszłości będzie przysługiwało tylko TOWARZYSTWOM AKCYJNYM. Nadzór nad bankami obejmie powołana do życia RADA BANKOWA, składająca się z 9 członków, w tem : 2 przedstawicieli ministerstwa finansów, 2 ministerstwa handlu, 2 - BANKU EMISYJNEGO, a 3 ZWIĄZKU BANKÓW. Instytucje, wykonywujące wszelkie czynności bankowe, muszą posiadać pełną wypłacalność kapitału w wysokości 20 milionów lei. Dla banków natomiast, nie uprawiających interesu wkładowego, wystarczy kapitał w wysokości 10 milionów. Wszelkie banki zaś muszą 1/10 swego kapitału złożyć w BANKU EMISYJNYM jako kaucję, mającą służyć do pokrycia ewentualnych kar pieniężnych, wymierzonych za przestępstwa przeciw ustawie.

Członkowie rady nadzorczej i dyrektorowie, popełniający świadomie czynny sprzeciwiający się ustawie, odpowiadają za nie swym majątkiem. Zakazane będą tranzakcje nieruchomościowe z członkami rady nadzorczej i dyrektorami instytucji bankowych. Inne interesa z temi osobami lub z personelem bankowym winny uprzednio być zgłoszone najbliższemu WALNEMU ZGROMADZENIU. Ten sam przepis dotyczy klienta, któremu ma być udzielony kredyt, przekraczający 1/10 kapitału wraz z otwartymi rezerwami. Celem jaknajlepszego zabezpieczenia wkładow, bankom wolno będzie przyjmować je najwyżej w osmiokrotnej wysokości kapitału akcyjnego wraz z rezerwami. Z pieniędzy wkładowych winny 80% być ulokowane w taki sposób, ażeby mogły być natychmiast wypłacone. Filjom BANKÓW ZAGRANICZNYCH nie będzie przysługiwało prawo przyjmowania wkładow.

Zaznaczyć wszelako należy, iż w projektowanej ustawie bankowej usunięto wszelkie różnice między ru-

muńskiem i a zagranicznemi
 towarzystwami akcyjnymi . Ustawa zwraca się je-
 dynie przeciw filjom BANKÓW ZAGRANICZ-
 NYCH w RUMUNJI t.j. w szczególności przeciw WIE-
 DEŃSKIM , BUDAPESZTEŃSKIM i LONDYŃSKIM instytu-
 cjom bankowym . Nowej ustawy bankowej domagano
 się w RUMUNJI już od dawna , a to szczególnie ze
 względu na liczne upadłości banków w
 1929 r. W szczególności zaś wielkie rozgorycze-
 nie wywołało zachowanie się BANCA FRANCO-ROMA-
 NA , która z niesłychaną lekkomyślnością zuży-
 ła pieniądze w kładowych drobnych ka-
 pitalistów na budowę swego pałacu bankowego i
 do udzielania długoterminowych kredytów hipo-
 tecznych . Nowa ustawa ma wogóle położyć
 kres czynności licznych bankierów,
 utrzymujących się głównie z nadmiernej mar-
 ży procentowej .

.....

